

ПСИХОЛОГІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ

СХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВОЛОДИМИРА ДАЛЯ

Ступінь вищої освіти:	магістр
Спеціальність:	053 «Психологія»
Рік підготовки:	1
Семестр викладання:	2 семестр
Кількість кредитів ЄКТС:	5
Мова(-и) викладання:	українська
Вид семестрового контролю	залік

Автор курсу та лектор:

д.психол.н., проф., Гарькавець Сергій Олексійович

вчений ступінь, вчене звання, прізвище, ім'я та по-батькові

професор кафедри психології та соціології

посада

sharkavets@gmail.com

електронна адреса

+38-050-366-57-99

телефон

Skype:

live:sharkavets

месенджер

Аудиторія за

розкладом

консультації

Викладач практичних занять:*

Кобиляцька Марина Вікторівна

вчений ступінь, вчене звання, прізвище, ім'я та по-батькові

асистент кафедри психології та соціології

посада

marina_k2911@ukr.net

електронна адреса

073 424 9614

телефон

месенджер

Аудиторія за

розкладом

консультації

Анотація навчального курсу

Цілі вивчення курсу:

Наведені в курсі матеріали спрямовані на формування у здобувачів вищої освіти (магістерський рівень) знань і навичок з сфери психології управлінської діяльності, що спроможні забезпечити необхідний рівень підготовки для професійного виконання покладених функцій у сфері роботи з персоналом різних організацій та установ. Здобувачами вищої освіти опановуються основні наукові підходи теоретичного та практичного змісту з сфери психології управління та менеджменту, що натеper визначають ефективне управління персоналом організації або установи, різної форми власності.

Курс може бути корисним студентам за спеціальностями «Менеджмент», «Педагогіка», «Право», «Соціологія», а також майбутнім фахівцям, що планують працевлаштування в установах та організаціях, діяльність яких пов'язана з управлінням і керівництвом персоналу.

Результати навчання:

Знати: теоретико-методологічні та практичні аспекти психології управління; моделі ефективного комунікативного процесу; соціально-психологічний зміст діяльності керівника; психологічні особливості суб'єктів управлінської взаємодії; особливості спілкування та комунікації в організаціях; психологічні механізми ділової взаємодії в організації; причини виникнення конфліктів у діловому спілкуванні; соціально-психологічний зміст конфліктів у спілкуванні, причини, механізми та умови, що їх породжують; соціально-психологічні особливості протікання та розв'язання конфліктів у спілкуванні; особливості ділового іміджу керівника та його класифікації.

Вміти: відрізняти різні типи керівництва та використовувати їхню варіативність у практичній діяльності; класифікувати типи управлінської діяльності; визначати мотивацію соціальної активності персоналу організації або установи; розуміти психологічні особливості підлеглих та їхні відмінності; проводити роз'яснювальну роботу серед персоналу з урахуванням його вікових і гендерних особливостей; здійснювати, превенцію, профілактику та розв'язання конфліктів в організації або установі; використовувати вербальні та невербальні форми спілкування; володіти та застосовувати адекватні форми передачі інформації; використовувати діалогічне спілкування; формувати імідж керівника, ефективно використовувати соціально-психологічні засоби побудови ефективного іміджу менеджера та організації.

Передумови до початку вивчення:

Базові знання та наукові уявлення з курсів «Соціальна психологія», «Психологія спілкування», «Психологія конфлікту».

Мета курсу (набуті компетентності)

Унаслідок вивчення даного навчального курсу здобувачі вищої освіти набудуть наступних компетентностей:

1. Здатність до ефективного управління соціальними системами, з метою досягнення порозуміння та підтримки на шляху реалізації особистісних цілей, цілей організації та прийняття спільних продуктивних рішень (організаційна компетентність).

2. Здатність до управлінської діяльності, досягати взаємопорозуміння та доброзичливого ставлення до підлеглих, налагодження з ними ділових відносин (комунікативна компетентність).

3. Здатність працювати в команді – уміння створювати ділові відносини та ефективно взаємодіяти з колегами, підлеглими, партнерами з метою досягнення порозуміння та отримання підтримки на шляху до реалізації поставлених цілей (кооперативна компетентність).

4. Здатність впливати на процес конфлікту, забезпечуючи його переведення в раціональне русло, аналізувати скарги та врегульовувати суперечки різної амплітуди складності (конфліктологічна компетентність).

5. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

Структура курсу

№	Тема	Години (Л/ЛБ/ПЗ)	Стислий зміст	Інструменти і завдання
1.	ТЕМА 1. Предмет і завдання психології управління персоналом	денна 4/0/2 заочна 0,5/0/0,5	Предмет, об'єкт, мета, завдання дисципліни «Психологія управління персоналом». Характеристика управлінської діяльності. Історія управління та її основні етапи розвитку.	Участь в обговоренні Тести Індивідуальні завдання.
2.	ТЕМА 2. Соціально-психологічні особливості управлінської діяльності	денна 4/0/2 заочна 0,5/0/0,5	Управлінська діяльність у визначенні зарубіжних і вітчизняних науковців. Системні властивості та якості управлінської діяльності. Особливості соціально-психологічної референтації в управлінських системах.	Участь в обговоренні Тести Індивідуальні завдання
3.	ТЕМА 3. Особистість керівника та процес управління. Психологія прийняття управлінських рішень	денна 4/0/2 заочна 0,5/0/0,5	Характеристика особистості керівника у зарубіжній та вітчизняній психології управління. Проблема лідерства в психології управління. Типи керівників. Сильові особливості управління та їхні відмінності. Види управлінських рішень. Особливості індивідуального прийняття рішень та їх проблемний характер. Групові (колективні) рішення та їх особливості.	Участь в обговоренні Тести Індивідуальні завдання
4.	ТЕМА 4. Комунікація в управлінських системах Конфлікти в організаціях та їх особливості	денна 4/0/2 заочна 0,5/0/0,5	Поняття та функції комунікації. Структура комунікативного процесу. Форми спілкування та їх особливості. Ділове спілкування як засіб управлінського впливу. Конфліктна взаємодія в	Участь в обговоренні Тести Індивідуальні завдання

№	Тема	Години (Л/ЛБ/ПЗ)	Стислий зміст	Інструменти і завдання
			управлінській діяльності. Особливості попередження та подолання конфліктів в педагогічних системах.	
5.	ТЕМА 5. Спільна управлінська діяльність та її психологічні референти	денна 4/0/2 заочна 0,5/0/0,5	Поняття спільної управлінської діяльності. Управлінська команда та її соціально-психологічні особливості. Особливості оптимізації спільної управлінської діяльності в педагогічних системах.	Участь в обговоренні Тести Індивідуальні завдання
6.	ТЕМА 6. Психологічні особливості добору та розміщення персоналу	денна 4/0/2 заочна 0,5/0/0,5	Поняття психотипу в психології. Психологічні методи вивчення особистості працівника. Поняття сумісності в організації. Особливості психологічної сумісності в організації.	Участь в обговоренні Тести Індивідуальні завдання
7.	ТЕМА 7. Мотивація управлінської діяльності. Іміджеві стратегії в управлінській діяльності	денна 4/0/2 заочна 1/0/1	Поняття мотиву та мотивації в психології. Типи мотивації. Особливості мотивації в управлінських системах. Психологічні закономірності мотиваційних процесів. Поняття іміджу в психології. Репутація керівника як одна з головних складових його іміджу. Алгоритми побудови ефективного іміджу менеджера в педагогічній організації.	Участь в обговоренні Тести Індивідуальні завдання
	Загальна кількість аудиторних годин:	денне 28/0/14 заочне 4/0/4		

Рекомендована література

1. Авдеев В. В. Управление персоналом: технология формирования команды. Учебное пособие. М. : Финансы и статистика, 2002. 512 с.
2. Аверченко Л. К. Управление общением: теория и практика для социального работника. Учебное пособие. М. : ИНФРА-М, 1999. 216 с.
3. Аникин Б. А. Высший менеджмент для руководителя. М.: ИНФРА, 2001.
4. Арнольд Д. Р., Капелла Л. М. Основы менеджмента. М. : Волтерс Клувер, 2007. 288 с.
5. Базаров Т. Ю. Управление персоналом. М.: Мастерство, 2002. 224 с.
6. Барри М. Стоу Антология организационной психологии. [Пер. с англ.: С. Е. Пале]. М.: ООО «Вершина», 2005. 712 с.
7. Беляев Н. П. Управление персоналом. Учебное пособие. Минск : Экоперспектива, 2000. 320 с.
8. Беляцкий Н. П., Велесько С. Е., Ройш П. Управление персоналом: учебное пособие. Минск: Интер-прессервис, Экоперспектива, 2002.
9. Веснин В. Р. Практический менеджмент персонала: [Пособие по кадровой работе]. М. : МАУП, 1999. 504 с.

10. Гарькавець С. О., Волченко Л. П. Конфлікти в освітньому середовищі: діагностика та практика вирішення: навчально-методичний посібник. Харків: Друкарня Мадрид, 2020. 91 с.
11. Гарькавець С. О. Паблік рилейшнз та імідж ВНЗ: соціально-психологічний аналіз проблеми // Теоретичні і прикладні проблеми психології : зб. наук. праць Східноукраїнського національного університету ім. В. Даля. Луганськ : Вид-во СНУ ім. В. Даля, 2013 №3(32). С. 90-95.
12. Гарькавець С. О. Соціально-нормативний конформізм особистості у психологічному вимірі. Монографія. Луганськ : Вид-во «Ноулідж», 2010. 343 с.
13. Гарькавец С. А. Психология невербального общения. Учебное пособие. Северодонецк : Изд-во «Петит», 2015. 214 с.
14. Гибсон Д. Л., Иванцевич Дж., Доннелли Д. Х. Организация. Поведение. Структура. Процессы. М.: ИНФРА-М, 2000.
15. Деркач А. А., Калинин И. В. Стратегия подбора и формирования управленческой команды. М. : Изд-во РАГС, 1999. 315 с.
16. Дятлов В. А., Кибанов А. Я., Пхало В. Т. Управление персоналом. Учеб. пособие для студентов экономических вузов. М. : ПРИОР, 1998. 512 с.
17. Журавлев П. В. Технология управления персоналом. Настольная книга менеджеров / Журавлев П. В., Карташов С. А., Одегов Ю. Т. – М. : Экзамен, 2000. – 576 с.
18. Зазыкин В. Г., Чернышев А. П. Менеджер: психологические секреты профессии. М.: ЦИТП, 1992.
19. Казанцев А. К., Подлесных А. К., Серова Л. С. Практический менеджмент в организации. Учебное пособие. М. : ИНФРА-М, 2008. 367 с.
21. Казмиренко В. П. Социальная психология организации. К.: МЗУУП, 1993. 384 с.
22. Карамушка Л. М. Психологічні основи управління змінами в освітніх організаціях: Навчально-методичний посібник. Біла Церква: КОПОПК, 2008. 76 с.
23. Карамушка Л. М., Сняданко І. І. Психологія організаційної культури (на матеріалі промислових підприємств) : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. Львів : Край, 2010. 210 с.
24. Кибанов А. Я. Управление персоналом организации. Учебник. М. : ИНФРА-М, 2000. 512 с.
25. Лозниця В.С. Психологія менеджменту. Навчальний посібник. К. : КНЕУ, 1997. 248 с.
26. Лукичева Л. И. Управление организацией. М. : Омега, 2007. 360 с.
27. Маслов Е. В. Управление персоналом предприятия. Учебное пособие. / За ред. П. В. Шеметова. М.: ИНФРА-М; Новосибирск: НГАЕиУ, 2001. 312 с.
28. Мацумото Д. Психология и культура. СПб.: ПРАЙМ – ЕВРОЗНАК, 2002. 416 с.
29. Моргунов Е. С. Управление персоналом. Исследование, оценка, обучение. М.: Интел-Синтез, 2000. 264 с.
30. Орбан-Лембрик Л. Е. Психологія управління. К. : «Академвидав», 2003. 600 с.
31. Орбан-Лембрик Л. Е. Психологія професійної комунікації. Монографія. Чернівці: Книги – XXI, 2009. 528 с.
32. Пачковський Ю. Ф. Психологія підприємства. Львів : Афіша, 2001. 275 с.
33. Персональный менеджмент. Учебник. / За ред. С. Д. Резника. М. : ИНФРА-М, 2002. 622 с.

34. Спивак В. А. Организационное поведение и управление персоналом. СПб. : Питер, 2000. 416 с.
35. Ткач Т. В. Освітній простір особистості: психологічний аспект. Монографія. К. : Запоріжжя, 2008. 272 с.
36. Томсон А. А., Сгприкленд А. Стратегический менеджмент: концепции и ситуации. Учебник для вузов. [Пер. з англ.]. М. : ЮНИТИ, 2000. 412 с.
37. Травин В. В., Дятлов В. А. Менеджмент персонала предприятия: Учебно-практическое пособие. М. : Дело, 2000. 272 с.
38. Третьяченко В. В. Колективні суб'єкти управління: формування, розвиток та психологічна підготовка. Монографія. Київ : Стилос, 1997. 585 с.
39. Третьяченко В. В. Психологическая культура организаций (психолого-педагогический аспект). Луганск : Изд-во ВЛУ, 2002. 224 с.
40. Третьяченко В. В. Управлінські команди: методологія та теорія, формування і розвиток. Монографія. Луганськ: Вид-во СЛУ ім. В. Даля, 2004. 300 с.
41. Управление организацией. Учебник для вузов. / Под ред. А. Г. Поршнева, З. П. Румянцевой, Н. А. Соломатина. М. : ИНФРА-М, 1999. 669 с.
42. Управление персоналом организации. Практикум. / За ред. А. Я. Кибанова. М. : ИНФРА-М, 2001. 296 с.
43. Управление персоналом. Учебник для вузов. / Под ред. Т. Ю. Базарова, Б. Л. Еремина. М. : ЮНИТИ-ДАНА, 2002. 560 с.
44. Шарухин А. П. Психология менеджмента. СПб.: Речь, 2005.
45. Шекшня С. В. Управление персоналом современной организации. М. : Интел-Синтез, 2000. 368 с.

Методичне забезпечення

1. Методичні вказівки до практичних занять з дисципліни «Психологія управління персоналом» (для студентів, які навчаються за спеціальністю «Психологія») / Уклад. С. О. Гарькавець.
2. НМКД дисципліни на сторінці електронного кампусу.

Оцінювання курсу

За повністю виконані завдання здобувач може отримати визначену кількість балів:

Інструменти та завдання	Кількість балів
Участь в обговоренні	7 (по 0,5 балів за ЛК)
Практичні заняття	42 (по 6 балів за ПК)
Індивідуальні завдання (контрольні роботи, реферати тощо)	11
Підсумковий екзаменаційний (заліковий) тест	40
Разом	100

Шкала оцінювання здобувачів

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Політика курсу

Плагіат та академічна доброчесність:

Під час виконання практичних і самостійних завдань здобувачі вищої освіти мають дотримуватися політики академічної доброчесності. Запозичення (використання ідей, розробок, тверджень, статистичних або експериментальних відомостей інших авторів) повинні бути оформлені відповідними посиланнями на першоджерела. Списування або копіювання є категорично забороненими. Перевірка текстів на унікальність здійснюється однаково для всіх здобувачів. Здобувачі вищої освіти самостійно виконують навчальні завдання, завдання поточного та підсумкового контролю (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей).

Перезарахування кредитів, отриманих у неформальній освіті:

Здобувач вищої освіти може пройти певні онлайн-курси, які пов'язані з темами дисципліни, на онлайн-платформах. При поданні документу про проходження курсу студенту можуть бути перезараховані певні теми курсу та нараховані бали за завдання.

Завдання і заняття:

Всі завдання, передбачені програмою курсу мають бути виконані своєчасно та оцінені у спосіб, зазначений вище. Аудиторні заняття мають відвідуватись регулярно. Пропущені заняття (з будь-яких причин) мають бути відпрацьовані з отриманням відповідної оцінки не пізніше останнього тижня поточного семестру. В разі поважної причини (хвороба, академічна мобільність тощо) терміни можуть бути збільшені за письмовим дозволом декана.

Поведінка в аудиторії:

На заняття здобувачі вищої освіти вчасно приходять до аудиторії відповідно до діючого розкладу та обов'язково мають дотримуватися вимог техніки безпеки. Під час занять здобувачі вищої освіти:

- дотримуються етичних правил поведження;
- знаходяться на своєму навчальному місці;
- не заважають викладачу проводити заняття та іншим студентам навчатися.

Під час контролю знань здобувачі вищої освіти:

- є підготовленими відповідно до вимог даного курсу;
- розраховують тільки на власні знання (не шукають інші джерела інформації або «допомоги» інших осіб);
- не заважають іншим;
- виконують усі вимоги викладачів щодо проведення контролю знань.